

BOSNA I HERCEGOVINA

IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ FINANSIJSKOJ REVIZIJI

*DIREKCIJE ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO
BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2019. GODINU*

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

IZVJEŠTAJ
O OBAVLJENOJ FINANSIJSKOJ REVIZIJI
DIREKCIJE ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO
BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2019. GODINU

Broj: 03-16-1-729/20

Sarajevo, juli 2020. godine

Sadržaj

I	MIŠLJENJE NEZAVISNOG REVIZORA.....	5
	MIŠLJENJE O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA	5
	MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI	7
II	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI	9
1.	KRITERIJI	9
2.	REALIZACIJA RANIJIH PREPORUKA	9
3.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	10
4.	BUDŽET	13
5.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	13
5.1	Pregled rashoda i izdataka iz budžeta	13
5.1.1	<i>Izdaci za upotrebu vozila</i>	<i>14</i>
5.1.2	<i>Unajmljivanje poslovnog prostora</i>	<i>14</i>
5.1.3	<i>Izdaci po osnovu ugovora o djelu</i>	<i>16</i>
5.2	Pregled prihoda i primitaka	16
5.3	Bilans stanja	18
5.4	Pregled dinamike zapošljavanja	18
6.	JAVNE NABAVKE	19
7.	KOMENTARI	20
	PRILOZI	20

I MIŠLJENJE NEZAVISNOG REVIZORA

Mišljenje nezavisnog revizora se daje na osnovu provedene finansijske revizije koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i, u vezi s istom, reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa relevantnim zakonima i drugim propisima.

MIŠLJENJE O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Direkcije za civilno zrakoplovstvo (u daljem tekstu: Direkcija)** koji obuhvataju: bilans stanja na 31.12.2019. godine, pregled prihoda, primitaka i finansiranja po ekonomskim kategorijama, pregled rashoda i izdataka iz budžeta, po ekonomskim kategorijama, posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, pregled dinamike zapošljavanja, pregled stalnih sredstava u obliku stvari i prava, pregled kapitalnih ulaganja, pregled doznaka iz tekuće rezerve budžeta, za godinu koja završava na taj dan i analizu izvršenja budžeta – tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, finansijski izvještaji **Direkcije** prikazuju istinito i fer, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine, obaveza i izvora sredstava na 31.12.2019. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na navedeni datum, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u paragrafu *Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od **Direkcije** u skladu sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu sa tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizioni dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Odgovornosti rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo **Direkcije** je odgovorno za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja na nivou institucija Bosne i Hercegovine tj. Zakonom o finansiranju institucija BiH, Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH i Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prijevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena, koje su razumne u datim okolnostima.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina sačinjeni bez značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed prijevare ili greške i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu sa Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji.

Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu sa Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- Prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prijevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizione postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizione dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed greške, jer prijevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizione postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti internih kontrola.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorilo rukovodstvo.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i da li finansijski izvještaji odražavaju transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Sa rukovodstvom komuniciramo u vezi sa, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim nalazima revizije, uključujući i one koji se odnose na značajne nedostatke u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI

Mišljenje

U vezi sa revizijom finansijskih izvještaja **Direkcije** za 2019. godinu, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije **Direkcije** za 2019. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i ISSAI 4000 - Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u paragrafu *Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od **Direkcije** u skladu sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu sa tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizioni dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Skretanje pažnje

Ne izražavajući rezervu na mišljenje o usklađenosti, skrećemo pažnju na sljedeće:

- *Direkcija nije okončala aktivnosti na usklađivanju Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta sa važećim odlukama Vijeća ministara BiH (tačka 3. Izvještaja);*
- *Vijeće ministara BiH još uvijek nije donijelo odluku o načinu nabavke i visini sredstava za nabavku zgrade za smještaj Direkcije u skladu sa Zakonom o budžetu i pored osiguranih sredstava (tačka 5.1.2. Izvještaja);*
- *Nemogućnost fakturisanja i naplate određenih prihoda od zračnih operatora, zbog nepoštivanja važeće Odluke Direkcije od strane aerodroma u Mostaru, Tuzli i Banjoj Luci (tačka 5.2. Izvještaja);*
- *Slabosti i nedostaci u postupcima javnih nabavki (tačka 6. Izvještaja).*

Odgovornosti rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo **Direkcije** je također odgovorno da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u skladu sa propisima kojima su regulisane i potvrđuje da je tokom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura, kako bi pribavili revizione dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje **Direkcije**, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa relevantnim zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 15.7.2020. godine

**ZAMJENIK
GENERALNOG REVIZORA**

Jasmin Pilica, v.r.

**ZAMJENIK
GENERALNOG REVIZORA**

Ranko Krsman, v.r.

II IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. KRITERIJI

Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine izvršio je reviziju finansijskih izvještaja i, u vezi s istom, reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni sa odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju uporedne parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za ocjenu usklađenosti sa zakonima i drugim propisima korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2019. godinu
- Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o porezu na dohodak i Zakon o doprinosima (FBiH i RS)
- Zakon o javnim nabavkama i podzakonski akti
- Zakon o državnoj službi u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o radu u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o upravi i podzakonski akti
- Zakon o finansiranju institucija BiH.

2. REALIZACIJA RANIJIH PREPORUKA

Ured za reviziju institucija BiH izvršio je finansijsku reviziju Direkcije za 2018. godinu, sačinio Izvještaj o finansijskoj reviziji i dao pozitivno mišljenje na finansijske izvještaje i pozitivno mišljenje na usklađenost sa skretanjem pažnje na imenovanje rukovodstva Direkcije, kašnjenje sa izradom pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Direkcije shodno važećim odlukama Vijeća ministara BiH, neriješeno pitanje trajnog smještaja Direkcije te izostanak fakturisanja i naplate određenih prihoda od zračnih operatora, zbog nepoštivanja važeće Odluke Direkcije od strane aerodroma u Mostaru, Tuzli i Banjoj Luci.

U Izvještaju su date preporuke u cilju otklanjanja uočenih nepravilnosti. Direkcija je postupila u skladu sa članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija BiH i obavijestila nas o preduzetim aktivnostima na realizaciji datih preporuka u cilju prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u izvještaju o obavljenoj reviziji za 2018. godinu.

Uvidom u preduzete aktivnosti, dajemo osvrt na realizaciju preporuka:

Ocjena realizacije preporuka	Realizovana	Realizacija u toku	Nerealizovana
Vijeće ministara BiH je krajem maja 2020. godine imenovalo novog vršioca dužnosti generalnog direktora i vršioce dužnosti zamjenika generalnog direktora na period od tri mjeseca.			
Direkcija nije provodila aktivnosti na usklađivanju Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji shodno važećim odlukama Vijeća ministara BiH te isti nije dostavila resornom ministarstvu.			
Direkcija je preduzimala aktivnosti na pribavljanju saglasnosti Vijeća ministara BiH na Prijedlog pravilnika o specijalizovanim vozilima, ali ove aktivnosti još uvijek nisu završene.			
Ministarstvo finansija i trezora BiH nije dalo Mišljenje na prijedlog odluke za kupovinu zgrade za trajni smještaj Direkcije te ista nije ni razmatrana niti usvojena od Vijeća ministara BiH.			
I dalje se određeni broj osoba angažuje po osnovu ugovora o djelu na sistematizovanim radnim mjestima koja nisu popunjena.			
Direkcija je poslala informaciju Vijeću ministara BiH o problemima u vezi s naplatom prihoda sa kojima se suočava te preduzela aktivnosti po zaključcima Vijeća ministara BiH.			
Direkcija je zapošljavanje vršila u skladu sa zakonskim propisima poštujući principe transparentnosti.			
Postoje unapređenja sistema javnih nabavki u pogledu definisanja traženih uslova tenderskom dokumentacijom, evaluacije prispjelih ponuda i prijavljivanje provedenih postupaka u sistem e-nabavki, ali još uvijek postoji prostor za dodatna unapređenja.			

3. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Direkcija je odgovorna za kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja i usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima.

Organizacija i rukovođenje: Radom Direkcije rukovodi generalni direktor. Dva zamjenika generalnog direktora rukovode radom sektora u skladu sa pravilnikom kojim se uređuje unutrašnja organizacija Direkcije. Generalni direktor je odgovoran ministru komunikacija i prometa BiH, a zamjenici su odgovorni generalnom direktoru. U skladu sa Zakonom o

izmjenama i dopunama Zakona o zrakoplovstvu BiH¹ iz aprila 2018. godine generalni direktor i dva zamjenika generalnog direktora su imenovane osobe koje se imenuju na mandat od četiri godine u skladu sa Zakonom o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara BiH i drugim imenovanjima BiH².

Vijeće ministara BiH nije blagovremeno okončalo konkursnu proceduru za imenovanje generalnog direktora i zamjenika direktora koju je Ministarstvo komunikacija i prometa BiH provodilo u toku 2018. godine te je Direkcijom od 1.2.2018. godine do 21.5.2020. godine rukovodio vršilac dužnosti direktora kojeg je imenovao ministar komunikacija i prometa na period od 1.2. do 1.8.2018. godine (dva rješenja po tri mjeseca) shodno odredbama člana 55.a Zakona o upravi³. Funkciju jednog zamjenika direktora, shodno odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zrakoplovstvu BiH, obavljala je ista osoba koja se do dana stupanja na snagu navedenog Zakona nalazila na poziciji zamjenika direktora, dok je pozicija drugog zamjenika upražnjena od kraja 2018. godine. Vijeće ministara BiH je 21.5.2020. godine poništilo konkursnu proceduru za imenovanje generalnog direktora i dva zamjenika direktora započetu u 2018. godini te imenovalo novog vršioca dužnosti generalnog direktora i vršioca dužnosti zamjenika generalnog direktora na period od tri mjeseca i zadužilo nadležno ministarstvo da ponovo raspiše javni oglas i provede potrebnu proceduru.

PREPORUKA 1

Nadležne institucije (Ministarstvo komunikacija i prometa BiH i Vijeće ministara BiH) trebaju imenovanje rukovodstva Direkcije vršiti u skladu sa zakonskim propisima.

Unutrašnja organizacija Direkcije utvrđena je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji iz 2009. godine kao posebna cjelina u okviru Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva komunikacija i prometa BiH. Istim su sistematizovana radna mjesta za 79 izvršilaca od čega 61 izvršilac u sjedištu Direkcije u Banjoj Luci, 13 izvršilaca u regionalnom uredu u Sarajevu i 5 izvršilaca u regionalnom uredu u Mostaru. Na 31.12.2019. godine u Direkciji je bilo 52 zaposlenih.

Prema zvaničnim izvještajima postojeći broj zaposlenih nije zadovoljavajući i u skladu sa potrebama Direkcije, standardima i zahtjevima međunarodnih institucija iz oblasti zrakoplovstva, ali Direkciji nije odobreno novo zapošljavanje, iako je upućivala zahtjeve prema nadležnim institucijama.

Direkcija nije u 2019. godini provodila aktivnosti na izradi novog pravilnika o unutrašnjoj organizaciji shodno važećim odlukama Vijeća ministara BiH o principima za utvrđivanje unutrašnje organizacije u organima uprave BiH i razvrstavanju radnih mjesta i kriterijima za opis poslova radnih mjesta u institucijama BiH⁴.

PREPORUKA 2

Direkcija je dužna provesti aktivnosti na donošenju novog pravilnika o unutrašnjoj organizaciji koji će biti usklađen sa navedenim odlukama Vijeća ministara BiH.

¹ Službeni glasnik BiH, br. 39/09 i 25/18

² Službeni glasnik BiH, br.

³ Službeni glasnik BiH, br. 32/02, 102/09 i 72/17

⁴ Odluke Vijeća ministara BiH (Službeni glasnik BiH, br. 30/13, 67/15 i 51/18)

Sistem finansijskog upravljanja i kontrole: Direkcija je prethodne godine u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija BiH⁵, Priručnikom za finansijsko upravljanje i kontrolu i Smjernicama za provođenje procesa upravljanja rizicima u institucijama BiH sačinila popis i mapu poslovnih procesa, utvrdila i procijenila rizike i izradila registar rizika koji su u 2019. godini ažurirani. U 2019. godini donijet je Pravilnik o finansijskom upravljanju i kontroli kojim je definisana odgovornost rukovodilaca organizacionih jedinica u Direkciji za uspostavljanje finansijskog upravljanja i kontrole nad funkcionisanjem poslovnih procesa u unutrašnjim organizacionim jedinicama kojima rukovode kao i Strategija upravljanja rizicima.

Određena područja potrošnje, značajni procesi rada kao i nivoi ovlaštenja i odgovornosti u Direkciji definisani su internim pravilnicima, odlukama i procedurama prethodnih godina, a u 2019. godini su ažurirane neke procedure (procedure javnih nabavki i praćenje realizacije ugovora, procedura praćenja i naplate prihoda od naknada i taksi itd.).

Direkcija je dostavila Godišnji izvještaj o finansijskom upravljanju i kontroli za 2019. godinu Centralnoj harmonizacijskoj jedinici (CHJ).

Interna revizija: Shodno Zakonu o internoj reviziji institucija BiH⁶ i Odluci o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH⁷, internu reviziju u Direkciji obavlja jedinica interne revizije Ministarstva komunikacija i prometa BiH. Prema Planu interne revizije za 2019. godinu obavljena je naknadna revizija procesa javnih nabavki kojom je konstatovano da je Direkcija realizovala sve date preporuke, te redovna revizija procesa obračuna i isplate plaća i naknada. Direkcija je sačinila plan korektivnih aktivnosti te preduzela aktivnosti na realizaciji datih preporuka koje su se uglavnom odnosile na unapređenje sistema internih kontrola donošenjem detaljnih pisanih procedura u vezi s revidiranim procesom.

Funkcionisanje sistema internih kontrola: Revizijom je utvrđeno da postoje određene slabosti sistema internih kontrola koje se odnose na:

- U pojedinim slučajevima smo ustanovili da su zahtjevi za službeno putovanje podneseni u kratkom roku prije samog putovanja te da postoji značajan protok vremena između pozivnog pisma i podnošenja zahtjeva za odobravanje službenog putovanja. Takva praksa potencijalno ima za posljedicu kupovinu aviokarata i rezervacije hotelskog smještaja po većim cijenama.
- Vezano za praćenje realizacije ugovora o avionskim kartama i rezervaciji smještaja, konstatovali smo da u pojedinačnim slučajevima nije dokumentovan izbor opcije avionske karte i ispitivanje dostavljenih ponuda za hotelski smještaj (npr. najmanje tri opcije i ispitivanje tržišnih cijena).

PREPORUKA 3

Direkcija treba unaprijediti sistem internih kontrola u oblastima u kojima su konstatovane slabosti.

⁵ Službeni glasnik BiH, broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13

⁶ Službeni glasnik BiH, broj 27/08 i 32/12

⁷ Službeni glasnik BiH, broj 49/12 i 69/12

4. BUDŽET

Zakonom o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2019. godinu⁸, Direkciji su odobrena sredstva u iznosu od 4.698.000 KM i 57 zaposlenih. Za tekuće izdatke su odobrena sredstva u iznosu 4.369.000 KM, a za kapitalne izdatke u iznosu 329.000 KM.

Sredstva su odobrena prema sljedećim izvorima finansiranja: sredstva iz budžeta (2.148.000 KM), vlastiti namjenski prihodi – sredstva od preleta (1.700.000 KM), sredstva od prihoda koje ostvaruje vlastitom djelatnošću (350.000 KM) i sredstva od naknada koje plaćaju putnici u odlasku sa aerodroma u BiH i operatori aviona po toni prevezene robe/tereta u civilnom zračnom prometu (500.000 KM).

Direkcija je krajem godine izvršila promjenu strukture rashoda budžeta u ukupnom iznosu od 6.000 KM, koju je odobrilo Ministarstvo finansija i trezora BiH.

Ukupno izvršenje budžeta za 2019. godinu iznosilo je 3.625.439 KM ili 77% odobrenog budžeta. Budžetska sredstva su realizovana u iznosu 1.889.093 KM ili 88%, sredstva od preleta su realizovana u iznosu 1.332.145 KM ili 78%, sredstva od prihoda koje ostvaruje vlastitom djelatnošću u iznosu 246.801 KM ili 71% i sredstva od naknada koje plaćaju putnici i operatori aviona u iznosu 157.401 KM ili 31%. Namjena sredstava od prihoda utvrđena je posebnim odlukama Direkcije koje su donesene uz saglasnost Vijeća ministara BiH.

Razlog niže stope izvršenja budžeta je kasno usvajanje Zakona o budžetu za 2019. godinu te činjenica da su u izvještajnom periodu, tokom čitave godine, na snazi bile odluke o privremenom finansiranju institucija BiH zbog čega Direkcija nije imala mogućnost pokretati postupke javnih nabavki i utrošiti sredstva odobrena za kapitalne izdatke. Također, broj zaposlenih na kraju godine (52) kao i prosječan broj zaposlenih u 2019. godini (54) je manji od odobrenog (57).

Plan i program rada Direkcije za 2019. godinu je usvojen od strane Vijeća ministara BiH u sklopu Programa rada Ministarstva komunikacija i prometa BiH. Izvještaj o radu Direkcije za 2019. godinu dostavljen je Ministarstvu komunikacija i prometa BiH 12.02.2020. godine.

5. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Direkcija je sačinila Godišnji finansijski izvještaj za 2019. godinu i dostavila ga nadležnim organima i institucijama u skladu sa važećim propisima i u utvrđenom roku.

5.1 Pregled rashoda i izdataka iz budžeta

U pregledu rashoda i izdataka po ekonomskim kategorijama-zbirno, u periodu od 01.01. do 31.12.2019. godine, ukupno ostvareni rashodi iskazani su u iznosu od 3.625.439 KM, što je u odnosu na rashode planirane budžetom za 2019. godinu manje za 1.072.561 KM.

⁸ Službeni glasnik BiH, broj 84/19

Značajni rashodi iz budžeta odnose se na: bruto plaće (1.549.852 KM), naknade troškova zaposlenih (218.901 KM), putne troškove (330.000 KM), unajmljivanje prostora ili zgrada (705.771 KM), izdatke za upotrebu vozila (50.670 KM), usluge stručnog obrazovanja (104.751 KM), ostale stručne usluge koje se najvećim dijelom odnose na usluge angažovanja Oružanih snaga BiH za potrebe službe za pretragu i spašavanje (281.234 KM), izdatke za ugovore o djelu (bruto 168.533 KM).

U tekstualnom dijelu Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2019. godinu obrazložena su značajna odstupanja realizovanih rashoda u odnosu na rashode odobrene budžetom te u odnosu na rashode realizovane prethodne godine.

Pregled rashoda i izdataka iz budžeta prikazan je u Tabeli I u prilogu Izvještaja.

5.1.1 Izdaci za upotrebu vozila

Ukupni izdaci za upotrebu službenih vozila u 2019. godini iznose 50.670 KM. Izdaci se uglavnom odnose na gorivo (29.339 KM), materijal i usluge za održavanje vozila (7.615 KM), registraciju motornih vozila (5.965 KM) te osiguranje vozila (4.567 KM).

Pravilnikom Vijeća ministara BiH o uslovima nabavke i načinu korištenja službenih vozila u institucijama Bosne i Hercegovine⁹, Direkciji su odobrena tri službena vozila te pravo na posjedovanje specijalizovanih službenih vozila. Direkcija trenutno raspolaže sa 13 vozila od kojih je deset specijalizovanih vozila namijenjenih za potrebe inspekcije i stručnog nadzora te obavljanje aktivnosti u slučajevima vanrednih događaja u civilnom zrakoplovstvu. Pravo na korištenje vozila 24 sata dato je generalnom direktoru i zamjenicima generalnog direktora Direkcije.

Procedura pribavljanja saglasnosti Vijeća ministara BiH na Prijedlog pravilnika o specijalizovanim vozilima još uvijek nije završena iako je Direkcija prethodnih godina, kao i u 2019. godini, preduzimala aktivnosti po ovom pitanju (slala urgencije, zahtijevala izmjene Pravilnika o upotrebi službenih vozila u institucijama BiH itd.).

U maju 2020. godine Direkcija je ponovo dostavila Informaciju u vezi sa izmjenom Pravilnika o uslovima nabavke i načinu korištenja službenih vozila u institucijama BiH Ministarstvu komunikacija i prometa BiH radi upućivanja Vijeću ministara BiH na razmatranje.

PREPORUKA 4

Direkciji i dalje preporučujemo da nastavi sa preduzimanjem aktivnosti u cilju pribavljanja saglasnosti Vijeća ministara BiH na Prijedlog pravilnika o specijalizovanim vozilima kako bi oblast nabavke i upotrebe vozila u Direkciji bila u potpunosti uređena u skladu sa važećim propisima.

5.1.2 Unajmljivanje poslovnog prostora

Izdaci za unajmljivanje poslovnog prostora realizovani u 2019. godini iznose 666.828 KM i u odnosu na prethodnu godinu su manji za 53.803 KM.

⁹ Službeni glasnik BiH br. 26/14, 81/14, 78/15, 42/17, 53/17, 62/17 i 34/18

Do 07.11.2019. godine, Direkcija je bila smještena kod zakupodavca sa kojim je zaključila Ugovor u 2011. godini te anekse ugovora u 2012, 2013. i 2016. godini na osnovu kojeg je plaćala mjesečni zakup poslovnog prostora neto površine 1.901 m² u iznosu 60.053 KM sa PDV-om, a isti je podrazumijevao i korištenje uredskog namještaja, 25 parking mjesta te usluge higijenskog održavanja. Nakon što je 6.5.2019. godine obavijestila zakupodavca o raskidu Ugovora, Direkcija je o navedenom 03.06.2019. godine informisala i nadležno Ministarstvo komunikacija i prometa BiH te zahtijevala dostavljanje Informacije Vijeću ministara BiH radi upoznavanja istog. U navedenoj Informaciji Direkcija je navela razloge za raskid ugovora (od maja 2010. godine do maja 2019. godine ukupno utrošeno 6.962.093 KM) te da nadležne institucije još uvijek nisu odgovorile na dostavljene prijedloge odluka koje je Direkcija upućivala radi donošenja konačne odluke o načinu nabavke i visini sredstava od strane Vijeća ministara BiH kako je propisano odredbama Zakona o budžetu BiH.

Direkcija je 22.08.2019. godine zaključila novi ugovor o zakupu poslovnog prostora u Banjoj Luci sa drugim zakupodavcem površine 1.600 m² (uključeno 100m² gratis) i 40 parking mjesta po cijeni od 21,06 KM/m² sa PDV i ukupnom mjesečnom cijenom 31.590 KM sa PDV-om sa. Ugovor je zaključen na period od 07.11.2019. do 07.11.2020. godine sa mogućnošću produženja.

Rješavanje pitanja trajnog smještaja Direkcije: U pogledu donošenja odluke u vezi s rješavanjem pitanja trajnog smještaja Direkcije nema bitnih promjena u odnosu na konstatacije u izvještajima revizije prethodnih godina.

I pored osiguranih sredstava, Direkcija izdvaja značajna sredstva za zakup prostora, jer nadležne institucije nisu donijele odgovarajuću odluku u skladu sa Zakonom o budžetu.

Neophodna odluka još uvijek nije donesena i pored činjenice da su sredstva osigurana te da je svake godine počev od 2012. pa do 2019. godine Zakonom o budžetu institucija BiH, članom 13. stav (1)

definirano da će se nabavka zgrade za smještaj Direkcije u Banjoj Luci finansirati iz sredstava ostvarenih od prihoda od naknada za prelete preko BiH, kao i drugih prihoda koje Direkcija ostvaruje na osnovu Zakona o zrakoplovstvu BiH, a odluku o načinu nabavke i visini sredstava za ovu namjenu donosi Vijeće ministara BiH na prijedlog Direkcije.

Direkcija je u navedenom periodu više puta inicirala rješavanje pitanja nabavke prostora za trajni smještaj Direkcije (dostavljajući prijedloge odluka na mišljenje i usvajanje, urgencije, analize i sl.). Posljednji prijedlog odluke o odobravanju kupovine/nabavke objekta za smještaj Direkcije u Banjoj Luci ukupne površine 1.300 m² do 1.500 m², u vrijednosti od 5.250.000 KM sa PDV-om, Direkcija je 1.8.2018. godine uputila Ministarstvu finansija i trezora BiH na mišljenje koje do juna 2020. godine nije odgovorilo Direkciji.

Iako je Ured za reviziju u izvještajima o reviziji prethodnih godina skretao pažnju nadležnim institucijama na važnost i hitnost rješavanja pitanja trajnog smještaja Direkcije, evidentno je da preporuke nisu realizovane, te da i pored osiguranih sredstava Direkcija i dalje izdvaja značajna sredstva za zakup prostora, što sveukupno ima značajne negativne efekte na javna sredstva.

PREPORUKA 5

Imajući u vidu činjenicu da su za rješavanje pitanja trajnog smještaja Direkcije osigurana sredstva još od 2012. godine te da su do sada izdvojena značajna sredstva za plaćanje zakupa prostora, ponovo ističemo da je potrebno da nadležne institucije ovo pitanje riješe bez daljeg odlaganja, odnosno što prije donesu neophodnu odluku u skladu sa odredbama Zakona o budžetu.

5.1.3 Izdaci po osnovu ugovora o djelu

Ukupni izdaci za neto isplate po ugovorima o djelu u 2019. godini iznose 130.157 KM (bruto 168.533 KM). U poređenju sa prethodnom godinom, ostvareni neto izdaci su veći za 10.881 KM (9%) jer je i veći broj angažovanih osoba.

Provedenom revizijom utvrdili smo da je Direkcija u 2019. godini angažovala ukupno 30 osoba putem ugovora o djelu od kojih je sedam bilo angažovano tokom cijele godine za obavljanje tekućih poslova za kojima je postojala potreba, a koji uglavnom nisu sistematizovani (čistačica, kafe kuharica i domar u sjedištu i regionalnim uredima, fakturisanje naknada, poslovi iz oblasti zaštite okoliša i zrakoplovstva, poslovi iz oblasti zrakoplovne medicine itd.). Ostale osobe su angažovane po potrebi za obavljanje poslova iz domena inspekcijskog nadzora, oblasti zrakoplovstva itd. U decembru je bilo angažovano ukupno 19 osoba.

Na poslovima koji su slični ili se mogu dovesti u vezu sa sistematizovanim poslovima, u toku 2019. godine kao i prethodnih godina, bilo je angažovano šest osoba, s tim što su u decembru na ovim poslovima bile angažovane tri osobe (poslovi iz oblasti zrakoplovne medicine, pomoć odjelima i sektorima pri izradi plana rada i izvještaja o radu i uspostavljanju FUK-a i sl. - ukupne neto naknade po ovom osnovu iznosile su 26.450 KM). Direkcija angažovanje osoba na ovakav način obrazlaže potrebama posla, a zbog nedovoljnog broja zaposlenih i neodobrenog zapošljavanja od strane nadležnih institucija.

PREPORUKA 6

Cijeneći potrebu osiguranja kontinuiteta svih aktivnosti koje prate osnovnu djelatnost zbog koje je institucija osnovana i dalje se preporučuje racionalno korištenje sredstava za angažovanje osoba putem ugovora o djelu s obzirom na to da praksa ove vrste angažmana, sa posebnim akcentom na obavljanje poslova iz opisa sistematizovanih radnih mjesta, nije prihvatljiva za javni sektor.

5.2 Pregled prihoda i primitaka

U pregledu prihoda, primitaka i finansiranja po ekonomskim kategorijama u periodu od 01.01. do 31.12.2019. godine, ukupno ostvareni prihodi i primici iskazani su u iznosu od 4.519.407 KM, što je u odnosu na prihode i primitke planirane budžetom za 2019. godinu više za 1.955.407 KM ili 176% planiranih prihoda. Značajno odstupanje ostvarenih prihoda u odnosu na budžetom planirane prihode je nastalo zbog toga što se prihodi u skladu sa instrukcijama Ministarstva finansija i trezora BiH planiraju do nivoa rashoda.

Značajni prihodi odnose se na: prihode od pružanja usluga rutne zračne plovidbe – prihodi od naknada za prelete preko BiH (2.347.255 KM), prihode od posebnih naknada od vlastite djelatnosti (616.819 KM) i prihodi od naknada koje plaćaju operatori aviona po prevezenom putniku i toni prevezene robe/tereta u odlasku sa aerodroma u BiH (1.540.787 KM).

Prihodi od naknada koje plaćaju operatori aviona po prevezenom putniku i toni prevezene robe/tereta u odlasku sa aerodroma u BiH: Direkcija je uz saglasnost Vijeća ministara BiH u januaru 2017. godine u skladu sa članom 13. stav (1) tačka c) i d) Zakona o zrakoplovstvu BiH donijela Odluku o visini naknade koju plaćaju operatori aviona po prevezenom putniku u odlasku i visini naknade koju plaćaju operatori aviona po toni prevezene robe/tereta u odlasku sa aerodroma u Bosni i Hercegovini¹⁰. Članom 4. navedene Odluke propisano je da je operator aerodroma, koji posjeduje potvrdu za obavljanje međunarodnog

¹⁰ Službeni glasnik BiH, broj 4/17

prometa, dužan Direkciji dostaviti mjesečni izvještaj o prevezenim putnicima/robi/teretu u redovnom i povremenom zračnom prijevozu u odlasku sa aerodroma, po svakom pojedinačnom zračnom operateru koji obavlja promet preko tog aerodroma na način da se odvojeno moraju prikazati podaci o prijevozu putnika od podataka o prijevozu robe/tereta. Članom 5. Odluke je propisano da Direkcija, na osnovu izvještaja iz člana 4, ispostavlja račune zračnim operatorima s rokom plaćanja od 30 dana od dana ispostavljanja računa.

Sa 31.12.2019. godine po ovom osnovu naplaćeno je 1.540.787 KM. Navedeni iznos se u cijelosti odnosi na prihode fakturisane zračnim operatorima koji obavljaju promet preko Međunarodnog aerodroma Sarajevo.

Direkcija od 2017. godine, od kako je na snagu stupila Odluka na osnovu koje se vrši naplata ovih prihoda, nije u mogućnosti fakturirati i naplatiti propisane naknade zračnim operatorima koji obavljaju promet preko aerodroma u Mostaru, Tuzli i Banjoj Luci jer ovi operatori ne dostavljaju propisane mjesečne izvještaje o prevezenim putnicima/robi/teretu u odlasku sa aerodroma.

Po ovom osnovu, prema procjenama Direkcije, u periodu 2017- 2018. godina izostala je naplata prihoda u iznosu od 829.000 KM, dok za 2019. godinu nije vršena procjena.

Kako navedeni operatori aerodroma nisu, na zahtjeve Direkcije, dostavili propisane izvještaje, a predmetnom odlukom nije utvrđen mehanizam sankcionisanja aerodromskog operatora, Direkcija je 28.05.2019. godine uputila Vijeću ministara BiH Informaciju o propuštenim i nenaplaćenim prihodima po navedenom osnovu.

Vijeće ministara BiH je na 174. sjednici održanoj 2.7.2019. godine razmotrilo i usvojilo navedenu Informaciju Direkcije te zadužilo Direkciju da izradi nacrt odluke o dopuni pomenute Odluke o visini naknade koju plaćaju operatori aviona u dijelu koji se odnosi na sankcionisanje aerodromskog operatora zbog nedostavljanja izvještaja. Također, Direkciji je naloženo da putem Pravobranilaštva BiH pokrene postupak tužbe protiv aerodromskog operatora za naknadu štete po osnovu izgubljenih prihoda koje nije ostvarila zbog nedostavljanja izvještaja kao i postupak tužbe protiv zračnih operatora koji nisu izvršili uplatu po fakturiranim naknadama (operatori koji obavljaju promet preko Međunarodnog aerodroma Sarajevo i kojima je Direkcija fakturirala naknade).

Direkcija je sačinila Nacrt odluke o dopuni Odluke o visini naknade koju plaćaju operatori aviona u dijelu koji se odnosi na sankcionisanje aerodromskog operatora zbog nedostavljanja izvještaja i o problemima sa donošenjem iste upoznala nadležno Ministarstvo komunikacija i prometa BiH.

Također, Direkcija je dostavila Pravobranilaštvu BiH informacije i dokumentaciju neophodnu za pokretanje tužbe protiv aerodromskih operatora zbog nedostavljanja propisanih izvještaja i zračnih operatora (15 aviokompanija) koji nisu izvršili uplatu fakturiranih prihoda.

Prema raspoloživim informacijama, Pravobranilaštvo BiH još uvijek nije pokrenulo sudski ili drugi postupak protiv aerodromskih operatora.

Vezano za postupak utuženja aviokompanija radi naplate fakturiranih potraživanja preduzimaju se aktivnosti u saradnji sa Pravobranilaštvom BiH.

PREPORUKA 7

Direkcija treba, u saradnji sa nadležnim institucijama (Pravobranilaštvom BiH, Ministarstvom komunikacija i prometa BiH i dr.), imati proaktivan pristup po pitanju preduzimanja svih neophodnih aktivnosti, kako bi bila u mogućnosti fakturirati i naplatiti propisane prihode imajući u vidu rizik nastanka zastare naplate potraživanja i štete po budžet institucija BiH.

5.3 Bilans stanja

U bilansu stanja na 31.12.2019. godine iskazana su ukupna sredstva u iznosu od 2.788.844 KM. Ukupne obaveze sa izvorima sredstava iskazane su u iznosu od 3.086.403 KM.

Značajne stavke bilansa stanja odnose se na kratkoročna potraživanja (644.285 KM), neotpisanu vrijednost stalnih sredstava (2.144.559 KM), obaveze prema dobavljačima i fizičkim osobama (63.180 KM), obaveze prema zaposlenima za plaće i naknade iz decembra 2019. godine (140.933 KM), obaveze prema organima, odnosno Oružanim snagama BiH za usluge Službe traganja i spašavanja (102.107 KM) te razgraničene prihode (635.624 KM).

Kratkoročna potraživanja – razgraničeni prihodi se uglavnom odnose na potraživanja po osnovu izdatih faktura prema zračnim operatorima za naknade po prevezenom putniku i toni prevezene robe/tereta (634.806 KM). Od ukupnog iznosa potraživanja, na 2017. godinu se odnosi 20.350 KM, na 2018. godinu 38.696 KM, a na 2019. godinu 575.760 KM. Značajan iznos potraživanja iz 2019. godine je naplaćen u 2020. godini.

Direkcija preduzima aktivnosti na naplati potraživanja slanjem opomena dužnicima te u saradnji sa Pravobranilaštvom BiH iznalazi rješenja za naplatu potraživanja iz prethodnih godina od 15 aviokompanija.

Direkcija je izvršila popis stalnih sredstava, potraživanja i obaveza, te sitnog inventara i materijala na 31.12.2019. godine. Popisom nisu konstatovana značajna odstupanja stvarnog stanja od knjigovodstvenog.

Bilans stanja prikazan je u Tabeli II u prilogu Izvještaja.

5.4 Pregled dinamike zapošljavanja

Zakonom o budžetu za 2019. godinu, Direkciji su odobrena sredstva za plaće i naknade za 57 zaposlenih. Broj zaposlenih na 31.12.2019. godine je 52. Sistematizacijom radnih mjesta predviđeno je 79 zaposlenih.

Direkcija je u 2019. godini izvršila prijem jednog zaposlenika na neodređeno vrijeme putem javnog oglasa bez pribavljene saglasnosti Vijeća ministara BiH (saglasnost nije ni tražena), ali sa pozitivnim mišljenjem Ministarstva finansija i trezora BiH. Jedan zaposlenik je primljen na određeno vrijeme nakon provedenog javnog oglasa, a do povratka zaposlenice sa porodijskog odsustva. Pored navedenog, početkom godine je sa radom na neodređeno vrijeme u Direkciji počeo i jedan državni službenik, po konkursnoj proceduri provedenoj u 2018. godini te je jedan državni službenik eksterno premješten iz Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH. Za šest osoba je prestao radni odnos u Direkciji (tri državna službenika, dva zaposlenika i jedan pripravnik).

U 2019. godini dva zaposlenika su unaprijeđena u skladu sa Pravilnikom o internom premještanju i raspoređivanju zaposlenika u institucijama BiH¹¹.

Direkcija je provela ocjenjivanje državnih službenika i zaposlenika za period od 1.1.2019. do 31.12.2019. godine.

¹¹ Službeni glasnik BiH broj: 19/12 i 49/13

6. JAVNE NABAVKE

Direkcija je donijela Plan javnih nabavki za 2019. godinu kako je propisano Zakonom o javnim nabavkama¹² koji je imao jednu izmjenu u skladu sa potrebama Direkcije. Za svaki postupak javne nabavke formirana je posebna komisija za provođenje postupka.

Prema podacima sa portala javnih nabavki, Direkcija je u 2019. godini realizovala nabavke i zaključila ugovore/okvirne sporazume u iznosu od 256.350 KM bez PDV-a za koje je provela jedan pregovarački postupak sa objavljivanjem obavještenja o nabavci (aviokarte), dva konkurentska zahtjeva i više direktnih sporazuma. U toku godine zaključena su dva okvirna sporazuma u vrijednosti od 255.094 KM bez PDV-a po provedenom pregovaračkom i konkurentskom postupku nabavke.

Finansijski značajni postupci nabavke odnose se na nabavku aviokarata i rezervaciju smještaja (249.000 KM), nabavku goriva (50.930 KM), nabavku usluga hotelskog smještaja (zaključena tri ugovora ukupne vrijednosti od 39.630 KM) itd.

Uvidom u dostavljene izvještaje iz sistema elektronskih nabavki¹³ za 2019. godinu ustanovili smo da Direkcija nije prijavila sve provedene postupke u sistem javnih nabavki, uglavnom direktne sporazume, ugovore po provedenom konkurentskom postupku (održavanje softvera - 2 lota), ugovor za avionske karte itd. Također smo konstatovali da Direkcija nije predviđjela provođenje e-aukcije kako je to predviđeno Pravilnikom o uslovima i načinu korištenja e-aukcije¹⁴. Naime, ovim Pravilnikom je definisano da su ugovorni organi dužni predvidjeti provođenje e-aukcije za postupke javnih nabavki kod kojih se koristi najniža cijena kao kriterij za dodjelu ugovora za najmanje 80% postupaka javnih nabavki u 2019. godini dok je Direkcija za 66,67 % postupaka predviđjela provođenje e-aukcije.

PREPORUKA 8

Direkcija treba da unaprijedi interne kontrole u pogledu dosljedne primjene podzakonskih propisa iz oblasti javnih nabavki.

Nabavka avionskih karata i rezervacija smještaja: Za nabavku usluga avionskih karata i rezervacije smještaja za potrebe Direkcije proveden je pregovarački postupak sa objavom obavještenja o nabavci procijenjene vrijednosti od 249.000 KM. Za ovu nabavku prethodno je bio pokrenut otvoreni postupak u kojem nije pristigla nijedna ponuda tako da je isti poništen. U pozivu za učešće u pregovaračkom postupku Direkcija je navela da se isti provodi na osnovu člana 20. stav b) Zakona o javnim nabavkama prema kojem se u izuzetnim slučajevima, kada zbog prirode robe, usluga ili radova ili zbog rizika povezanih sa izvršavanjem predmeta nabavke nije moguće prethodno određivanje ukupne cijene. Međutim, kako je Direkcija u odluci o pokretanju i pretkvalifikacionoj dokumentaciji navela procijenjenu vrijednost javne nabavke što je i vrijednost okvirnog sporazuma, smatramo da nisu bili ispunjeni navedeni uslovi za provođenje pregovaračkog postupka.

U fazi pretkvalifikacije pristigle su tri ponude, od kojih su dvije bile kvalifikovane. U konačnoj fazi, dostavljena je jedna ponuda koja je zadovoljila uslove tenderske dokumentacije te je okvirni sporazum i ugovor dodijeljen ponuđaču na procijenjenu vrijednost nabavke. Obrascem za cijenu ponude predviđene su jedinične cijene naknade za usluge nabavke avionskih karata, naknade za usluge rezervacije smještaja i naknade agencije za pristup međunarodnom

¹² Službeni glasnik BiH, broj 39/14

¹³ <https://www.ejn.gov.ba>, portal javnih nabavki BiH

¹⁴ Službeni glasnik BiH, broj 66/16

rezervacionom sistemu. Direkcija je kroz provođenje nabavke osigurala pristup međunarodnom rezervacionom sistemu i uvid u ponude aviokarata sa cijenama.

PREPORUKA 9

Uvažavajući činjenicu da je otvoreni postupak nabavke aviokarata i rezervacija smještaja jednom poništen, te da se Direkcija bavila pitanjem ispitivanja cijena aviokarata i kako kontrolu iste predvidjeti tenderskom dokumentacijom, ipak smatramo da je potrebno voditi više računa o izboru vrste postupka u skladu sa zakonskim odredbama i predmetom nabavke. Također, u cilju osiguranja većeg broja ponuda i postizanja bolje cijene preporučujemo da se razdvoje usluga smještaja od rezervacije avionskih karata.

7. KOMENTARI

Direkcija je u ostavljenom roku dostavila komentare na Nacrt izvještaja o reviziji za 2019. godinu. Direkcija nije imala primjedbi na Nacrt izvještaja tako da ovaj Izvještaj predstavlja konačan izvještaj bez korekcija u odnosu na Nacrt izvještaja o reviziji za 2019. godinu.

Vođa tima za finansijsku reviziju

Nataša Avdalović, viši revizor, v.r.

Članovi tima za finansijsku reviziju

Seida Kapo, revizor, v.r.

Srđan Krajišnik, revizor, v.r.

Željko Ćavar, revizor, v.r.

Rukovodilac Odjela za finansijsku reviziju

Munevera Baftić, viši revizor, v.r.

Rukovodilac Odjela za razvoj, metodologiju i kontrolu kvaliteta finansijske revizije

Dragoljub Kovinčić, viši revizor, v.r.

Prilozi

Tabela I – Pregled rashoda budžeta za 2019. godinu

Tabela II – Bilans stanja na 31.12.2019. godine

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Pregled rashoda budžeta za 2019. godinu

Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine

Tabela I

Opis	Odobreni budžet	Usklađivanja budžeta	Ukupni budžet (2+3)	Izvršenje budžeta	Procenat 5/4*100
1	2	3	4	5	6
1. Tekući izdaci	2.148.000	0	2.148.000	1.889.093	88
Bruto plaće i naknade	1.542.000	0	1.542.000	1.398.027	91
Naknade troškova zaposlenih	238.000	0	238.000	201.701	85
Putni troškovi	90.000	-5.000	85.000	34.564	41
Izdaci telefonskih i pošt. usluga	14.000	0	14.000	13.047	93
Izdaci za energiju i kom.usluge	10.000	5.000	15.000	14.226	95
Nabavka materijala	7.000	0	7.000	4.238	61
Izdaci za usluge prijevoza i goriva	0	0	0	0	0
Unajmljivanje imovine i opreme	192.000	0	192.000	190.018	99
Izdaci za tekuće održavanje	25.000	0	25.000	22.512	90
Izdaci za osiguranje	0	0	0	0	0
Ugovorene i druge posebne usluge	30.000	0	30.000	10.762	36
2. Kapitalni izdaci	0	0	0	0	0
Nabavka opreme	0	0	0	0	0
Nabavka ostalih stalnih sredstava u obliku prava	0	0	0	0	0
3. Tekući grantovi	0	0	0	0	0
4. Budžet-neposredna potrošnja (1+2+3)	2.148.000	0	2.148.000	1.889.093	88
5. Višegodišnja kapitalna ulaganja	0	0	0	0	0
6. Novčane donacije	0	0	0	0	0
7. Programi posebne namjene					
7a. Tekući izdaci	2.221.000	0	2.221.000	1.727.913	78
Bruto plaće i naknade	192.000	0	192.000	151.824	79
Naknade troškova zaposlenih	20.000	0	20.000	17.200	86
Putni troškovi	310.000	1.000	311.000	295.436	95
Izdaci telefonskih i pošt.usluga	65.000	0	65.000	13.968	21
Izdaci za energiju i kom.usluge	43.000	-1.000	42.000	27.626	66
Nabavka materijala	35.000	0	35.000	12.865	37
Izdaci za usluge prijevoza i goriva	60.000	0	60.000	37.293	62
Unajmljivanje imovine i opreme	580.000	0	580.000	515.753	89
Izdaci za tekuće održavanje	118.000	0	118.000	76.561	65
Izdaci za osiguranje	11.000	0	11.000	5.688	52
Ugovorene i druge posebne usluge	787.000	0	787.000	573.697	73
7b. Kapitalni izdaci	329.000	0	329.000	8.433	3
Nabavka opreme	311.000	0	311.000	8.433	3
Nabavka ostalih stalnih sredstava u obliku prava	18.000	0	18.000		0
8. Budžet-Programi posebne namjene (7a+7b)	2.550.000	0	2.550.000	1.736.346	68
9. Budžet-Ukupno (4+8)	4.698.000	0	4.698.000	3.625.439	77

v.d. generalnog direktora:
Željko Travar

Bilans stanja na 31.12.2019. godine

Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine

Tabela II

Opis	31.12.2019.	31.12.2018.	Procenat 2/3*100
1	2	3	4
1. Gotovina, krat. potraživanja, razgraničenja i zalihe	644.285	188.610	342
Novčana sredstva	0	0	
Kratkoročna potraživanja	644.285	188.610	342
Kratkoročni plasmani	0	0	0
Interni finansijski odnosi	0	0	0
Zalihe	0	0	0
Kratkoročna razgraničenja	0	0	0
2. Stalna sredstva	2.144.559	3.345.851	64
Stalna sredstva	7.306.065	7.347.192	99
Ispravka vrijednosti	5.161.505	4.001.341	129
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	2.144.559	3.345.851	64
Dugoročni plasmani	0	0	0
Dugoročna razgraničenja	0	0	0
UKUPNO AKTIVA (1+2)	2.788.844	3.534.461	79
3. Kratkoročne obaveze i razgraničenja	941.844	498.630	189
Kratkoročne tekuće obaveze	63.180	62.123	102
Kratkoročni krediti i zajmovi	0	0	0
Obaveze prema zaposlenima	140.933	155.057	91
Finansijski i obračunski odnosi sa drugim povezanim jedinicama	102.107	99.732	102
Kratkoročna razgraničenja	635.624	181.718	350
4. Dugoročne obaveze i razgraničenja	0	0	0
Dugoročni krediti i zajmovi	0	0	0
Ostale dugoročne obaveze	0	0	0
Dugoročna razgraničenja	0	0	0
5. Izvori sredstava	2.144.559	3.345.850	64
Izvori sredstava	2.144.559	3.345.850	64
Ostali izvori sredstava	0	0	0
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda	0	0	0
UKUPNO PASIVA (3+4+5)	3.086.403	3.844.481	80

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.10. stav 4., napomenuto je da bilans stanja budžetskih korisnika **neće biti uravnotežen** (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sistema Glavne knjige, dok će bilans stanja koji radi Ministarstvo finansija i trezora na nivou Budžeta institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežen

Rukovodstvo je Bilans stanja odobrilo 3.3.2020. godine

v.d. generalnog direktora:
Željko Travar

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizionih institucija (ISSAI 1580) predviđa da revizor treba da dobije odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja saglasno mjerodavnom okviru finansijskog izvještavanja, te da je odobrilo finansijske izvještaje.

Rukovodstvo **Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Direkcija) dužno je da osigura da finansijski izvještaji za 2019. godinu budu izrađeni u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, broj 25/15 i 91/17) i Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija Bosne i Hercegovine (protokol Ministarstva finansija i trezora BiH, broj 01-08-02-1-1515-1/15, od 4.2.2015. godine). Rukovodstvo je također obavezno da postupa u skladu sa Zakonom o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2019. godinu (Službeni glasnik BiH broj 84/19) i pratećim uputstvima, objašnjenjima i smjernicama koje donosi Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da finansijski izvještaji daju fer i istinit prikaz finansijskog stanja Direkcije.

Pri sastavljanju takvih finansijskih izvještaja odgovornosti rukovodstva obuhvataju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sistem internih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja i usklađenost sa zakonima i drugim propisima;
- da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da finansijski izvještaji sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja budžeta, kao i podatke o sistemu internih kontrola i realizaciji preporuka revizije;
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi.

Rukovodstvo je također odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa tako i za preduzimanje odgovarajućih mjera da bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Datum, 12.05.2020.

v.d. generalnog direktora:

Željko Travar